

PROLOGI

Johtaja Sunnola käveli ripeästi peltihallin ovea kohti, käsi jo valmiina ojossa sen avaamiseen. Viisi haalarimiestä tuli ovesa vastaan jutellen keskenään kovalla äänellä. Näytti aivan siltä, että he olisivat menossa kotiin kesken päivän.

- Mikäs pojille tuli? Joko työt loppui, vai eikö viitsi tehdä?
- Tekis jos olis, mistä tekis. Muovi on loppu.
- Vai sillä lailla. Paha tehdä sitten mitään.
- Niin on. Karvononkin vois jotain ajatella.

Miehet jatkoivat matkaansa puhuen edelleen kiihtyneesti. Sunnola hykerteli käsiään – tosin vain mielessään – kun hän meni ovesta sisään. Nyt hän tiesi, mistä tuuli. Hän tiesi hyvin, miten tällaisen tilanteen voisi muuttaa rahaksi. Hän käveli hiljaisen, miehistä tyhjentyneen tuotantohallin läpi peränurkassa olevaan konttoriin.

Iso punakka mies, jonka kasvot olivat melkein kokonaan sotkuisen punertavan parran peitossa, nousi sekaisen ja nuhrisen kirjoituspöydän äärestä. Hänen vaatetuksensa oli sovitettu kelpaamaan joka lähtöön: melkein siisti pikkutakki valmiina avaamaan oven ravintolaan tai kongressiin, sen alla yksivärinen pehmeäkauluksinen paita, joka kestäisi kovankin pesun likaläiskien poistamiseksi, jalassa mustat housut, joista ei käsittänyt, mitä kangasta tai muotia ne olivat. Miehen ilme kirkastui. Hän ojensi lapiomaisen kätensä.

- Terve Sunnola. Tuletpas kerrankin oikeaan aikaan. Meiltä on LPDE vallan loppu. Koneet on seis. Pystytkö toimittamaan heti?
- Päivää Karvonen. Vai pääsi loppumaan. Vai ... vai. Meiltähän apu aina löytyy. Nyt on vaan sillä lailla, että olen myynyt kaikki, mitä minulla on ja vielä seuraavaksi tulevan eränkin. Ainoa tapa, jolla sitä saan tällä kiireellä, on antaa sinulle jonkun toisen tavarat. Mutta siitä tulee sakkoa ja huonoa mainetta. Jos maksat viiskymmentä pinnaa yli listahinnan, saat kymmenen tonnia kahdessa tunnissa.
- Tolkuton hinta. Mulla menee koko toimitus pakkaselle. Mutta siitä on kovat sanktiot tiedossa, jos se myöhästyy. Pistä tulemaan joutuun.

- Menen järjestämään.

Sunnola puristi Karvosen kättä lämpimästi väläyttäen hampaansa pikaiseen hymyyn ja lähti saman tien. Autoon päästyään hän soitti lyhyen puhelun. Sitten hän kaivoi povitaskustaan paksun sikarin, sytytti sen rauhallisesti ja lähti ajamaan takaisin konttorille. Taas menivät asiat hyvin. Hän oli lähtiessään varautunut myymään nurkissa lojuneet tavarat kunnan alennuksella. Nyt LPDE meni tuplahintaan aiotusta. Muut varastoon juuttuneet kamat saivat nyt odottaa toista tilaisuutta.

...

”Ei sitten kelvannut”, Närvästö narahti ilmeenkään muuttumatta kasvoillaan, kun Sunnola asettui tuoliinsa ja repi muutama tunti sitten tekemänsä tarjouspaperin.

- Päinvastoin. Teepäs saman tien lasku Karvoselle kymmenestä tonnista LPDE:tä. Hinta on viisikymmentä prosenttia listahinnan yli. Plus rahti pikatoimituksena.
- Jahhah. Sitäkös Mäkinen lastaa niin kovalla kiireellä?
- Sitäpä sitä. Parempi että Karvonen saa tavarat heti, kun on hädässä.
- Hädänalaista on autettava.

Närvästö oli koko keskustelun ajan tuijottanut tietokoneen näyttöä ja jatkoi niin keskeytyksettä. Hänen huulensa muotoilivat äänettämiä lukusarjoja.

Huone, jossa Sunnola ja Närvästöksi puhuteltu, hänen talouspäällikkönsä istuivat, oli tavanomainen toimistohuone. Seinät olivat epämääräisen vaaleat, lattiaa peitti toisesta reunasta vihreä toisesta sininen muovimatto. Ulkoseinässä oli iso ikkuna, sivuseinillä arkistokaappeja ja vasemmalla seinällä pari vierastuolia. Huonetta hallitsi keskellä lattiaa oleva suurikokoinen kirjoituspöytä. Se oli vanhanmallinen, tummuneesta tammesta kauan sitten tehty. Pöytä oli tehty kahdelle henkilölle, Sunnola ja Närvästö istuivat kumpikin omalla sivullaan, kasvot vastakkain lähietäisyydellä.

Sunnola teki tilaa pöydänpuolikkaansa keskelle työntämällä papereita reunemmaksi, otti ylälaatikosta uuden paperiarkin ja väänsi sen koneeseen. Sikari ilmestyi suupieleen ja pian koko huone oli harmaana savusta. Tasainen koneen raksutus kertoi uuden dokumentin –

tarjouksen tai sopimuksen – olevan syntymässä. Vasen käsi veti alalaatikon auki katseen pysyessä edelleen paperissa. Käsi kaivoi esiin viskipullon ja matalan lasin. Lasi täyttyi puolilleen ja käväisi huulilla. Pullo siirtyi takaisin laatikkoonsa. Tasainen raksutus jatkui sikarinsavun pöllähdysten tahdissa.

– Tiedätkös mitä, Kaarlo?

– Tiedän.

– Tänään on tasan vuosi Sunnoplastin perustamisesta. Kauppa käy, varasto on pullollaan tavaraa ja yhtään velkaa ei ole. Ei ole ollut koko aikana. Sitä ei ole moni tehnyt. Ollaan me kovia poikia.

– Ostovelat on sentään. Mutta totta kyllä, vapaa oma pääoma on miljoona kaksisataa kolmekymmentä tuhatta.

– Tätähän pitää juhlia, ja kunnolla. Soitapas Mäkinen ylös, ja se Vuorinen. Lähdetään pikku oluselle.

– Mjähm.

Närvästö ei näyttänyt ajatuksesta innostuneelta, mutta tarttui kuitenkin puhelimeen, väänsi numeron ja sanoi: ”Sunnola kaipaa” pistäen puhelimen saman tien kiinni.

Kohta kuuluivat raskaiden askelten kumahdukset kauempana käytävällä olevista kierreportaista, metalliovi kävi ja hetken kuluttua lyhyt leveäharteinen raskaslihaksinen mies astui huoneeseen jääden seisomaan ovisuuhun.

– Kuulepas Mäkinen. Nyt on juhlapäivä. Firma täyttää vuoden. Sitä pitää juhlia. Lähtö neljältä.

– Mikäs siinä sitten. Perseet olalle.

Mäkinen kääntyi ympäri, meni käytävälle, vastasi jotain Synnoven kysymykseen ja kohta kierreportaiden jumpsuna kertoi hänen palaavan työpaikalleen varastoon.

– Synnove ja Marketta otetaan mukaan. Käypäs Kaarlo sanomassa.

– Joojoo, ryyppääminen ei nyt innostaisi, on töitä.

– Koskas ei olisi. Tänään juhliitaan.

Närvästö meni mutisten. Hän sanoi jotain Synnovelle. Leveä hymy levisi tämän kirkkaaksi punatuille huulille. Entistä happamamman näköinen Närvästö kääntyi käytävälle ja meni hänen ja Sunnolan

huonetta seuraavaan huoneeseen. Se oli huomattavasti pienempi. Kuitenkin sinne mahtui iso kirjoituspöytä, apupöytä ja useita arkistokaappeja. Kirjoituspöydän ääressä istui keski-ikäinen nainen, pyöreäkasvoinen, ruskeatukkainen ja tummasilmäinen. Närvästö asteli pari askelta edes takaisin kirjoituspöydän edustalla ja aloitti:

- Kuulehan Marketta. Sunnola haluaa juhlia. Viina virtaa. Firma täyttää vuoden. Hän haluaa myös sinut mukaan.
- Herrasiunaa! Se on syntistä menoa. Minä en juo mitään.
- Kuten haluat. Tule kuitenkin mukaan. Neljältä lähdetään.
- Eihän minulla ole vaatteita.
- Et sinä alastikaan ole.

Närvästö narahti vielä jonkin epämääräisen lauseen, joka tuskin oli tarkoitettukaan ymmärrettäväksi, naurahti kuivasti omalle vitsilleen ja meni ovesta.

...

Hyvässä vauhdissa oleva seurue saapui suurella taksilla tunnetun ruokaravintolan eteen. Sunnola maksoi paksusta lompakostaan poimimallaan setelillä levein elein ja antoi kuskille vaihtorahat. Kaikki nousivat ulos autosta. Ravintola oli vanhassa kaksikerroksisessa punatiilirakennuksessa. Sen ikkunat olivat pienet ja useimpien vieressä oli tukevatekoinen ikkunaluukku, joka oli kiinnitetty pultilla seinään pysymään jatkuvasti avoimena. Aurinko lähestyi laskuaan talojen taakse ollen vain parin leveytensä verran kattojen yläpuolella. Sen punertavat säteet riittivät vielä lämmittämään mukavasti ravintolan tiiliseinää ja sen vieressä seisojia. Kaikki pysähtyivät ja hiljenivät. Tuntui pahalta siirtyä hämääseen ravintolaan kirkkaasta auringonvalosta. ”Odottakaapas hetki”, Sunnola sanoi ja meni sisään. Muutaman minuutin perästä hän palasi mukanaan kolme tarjoilijaa, jotka kantoivat ulos raskarakenteisen ravintolapöydän ja kuusi tuolia. Hetkessä pöytä oli katettu valkoisella liinalla, laseilla ja samppanjapulloilla.

Sunnola hymyili leveä naama punakkana. Tämä oli hänen juhlanga, hänen firmansa, nämä hänen työntekijöitään. Vuosi oli kulunut. Yksi vuosi. Kaikki oli mennyt uskomattoman hyvin. Alussa oli vain firman nimi ja tyhjä kiinteistö. Ei rahaa, ei varastoa, ei työntekijöitä, ei edes huonekaluja. Nyt kassassa oli toista miljoonaa ylimääräistä. Velkaa ei ollut yhtään. Liikevaihto oli viisi miljoonaa, tai ainakin neljä. Nyt oli

aika juhlia. Mutta vain tänään. Huomenna oli taas tehtävä työtä. Firman piti kasvaa. Ainakin sata prosenttia toisena vuotena. Mieluummin enemmän.

Synnove punasi ahkerasti huuliaan. Väriä oli jo levinnyt laajemmalle kuin oli tarkoitus ja vielä huonommaksi tulisi jälki kaiken todennäköisyyden mukaan illan mittaan muuttumaan. Hän loi keimailevia katseita sekä Sunnolaan että Mäkiseen ja yritti heilutella leveää takamustaan heikonlaisella menestyksellä. Hän niin rakasti juhlia, baarien värikkäitä juomia, iloista puhetta, miesten huomionosoituksia. Kohta mentäisiin syömään, eikä siinä säästeltäisi. Sitten jatkoille johonkin tanssipaikkaan. Sitten ... Synnove havahtui ajatuksistaan. Marketan lasi oli kaatunut ja samppanja valui pitkin pöytää.

Marketta katsoi hämmästyneenä eteensä. Hänen kätensä liikkui epävarmasti ja hän oli innoissaan tönäissyt lasinsa nurin. Hän punastui ja tuijotti eteensä hämmentyneenä. Hän oli juonut kaksi portviiniä baarissa ja nyt kuohuviiniä. Oliko hän humalassa? Oliko hän tehnyt syntiä? Mitä Jeesus nyt ajatteli hänestä? Kuinka paljon viiniä Jeesus antoi juoda? Hän kauhistui. Kuin krampissa hän tarttui tarjoilijan täyttämään lasiin ja tyhjensi sen kerralla.

”Noin sitä pitää”, puhisi Mäkinen ison olutlasinsa takaa. Voimakas røyhtäys tuli ilmoille puheen myötä. Hän oli jo vahvasti uralla, jonka oli päivällä ilmoittanut. Se tarkoitti merkittävän suurta viinämäärää, sillä vähäinen ei hänen massiivisessa kehossaan ja suoraviivaisessa ajatusrakenteessaan tuntunut.

Synnove alkoi puhua sekavasti ja kovalla äänellä jonkin naismallin viime aikojen toilauksista. Mäkinen yritti keskustella hänen kanssaan vaikka käsittikin, että kyse olisi jalkapalloilijasta. Marketta vaiken, kaiketi tutkien sielunsa tilaa. Sunnola ja Närvästö puhuivat keskenään hiljaisella äänellä Sunnoplastin taloudesta. Hyvät luvut seurasivat toistaan. ”Eiköhän oteta”, sanoi Sunnola ja kohotti lasiaan. Närvästökin joutui ottamaan pitkän ryydyn lasistaan. Hänen ajatuksensa harhautuivat numeroiden maailmasta. Molemmat olivat hetken hiljaa. Sitten Närvästö aloitti:

- Sanohan Rikhard, miten sinulle tuli mieleen Sunnoplastin perustaminen

Sunnolan katse vaelsi pitkin ravintolan tiiliseinää.

- Se on pitkä juttu, mutta onhan tässä aikaa ja auringonpaistetta. Tiedäthän sinä, millaista Kuplamuovissa oli. Van Hoofen ei tajunnut mistään mitään. Minä halusin myydä. Ja minä myös myin. Kukaan muu siellä ei myynyt yhtään mitään. Ja kuitenkin se hölmö vaan kukkoili sinisessä takissaan ja kultanapeissaan. Purjehti ja mässäsi. Ja haukkui toisia. Minä ajattelin, että miksi minun pitää sitä lihottaa ja kuunnella mahtailua. Voisin yhtä hyvin myydä omaan laskuuni ja korjata hyödyn itselleni. Sitten kaikki loksautti kohdalleen. Ostin firman, jolta oli luotto mennyt, mutta jota ei haluttu pistää konkurssiin. Tai oikeastaan en ostanut, vaan sain firman lisäksi rahaa pitääkseni sen pystyssä. Ja sain takuut, joiden avulla pystyin vuokraamaan rakennuksen. Kun sain vielä Mäkisen varastoon ja sinut talouteen, kaikki alkoi toimia. Mutta siitä eteenpäinhän sinä tiedätkin.
- Niinhän se oli. Kauppa lähti käyntiin, vaikka muuta ei ollut kuin tavarakasat pihassa ja varaston lattialla. Mäkinen kuormasi autot käsivoimin. Toimistossa ei ollut edes huonekaluja muualla kuin meidän huoneessa.
- Kassassa oli rahat vähissä, eikä firmalla ollut toivoakaan luotosta, kiitos sen vanhojen omistajien. Onnistuin sitten ostamaan yhdestä rojukaupasta ison kasan toimistokalusteita halvalla.
- Sieltäkö se meidän pöytäkin tuli? Kerropa.
- Odotas, kun päästään sisään ja saadaan jotain syömistä. Kerron koko jutun alusta alkaen, kunhan on saatu safkat eteen. Hei kaikki! Tyhjentäkääpäs lasit. Mennään murkinalle. Kohta tulee kylmä.